

Investor: Město Roztoky, IČ: 00241610,
adresa nám. 5. května 2, 252 63 Roztoky

Místo stavby: Středočeský kraj, Roztoky, náměstí Jana Procházky

Katastrální území: Roztoky u Prahy [742503]

Číslo zakázky: 202336

STUDIE NÁMĚSTÍ JANA PROCHÁZKY, ROZTOKY

Architektonická studie

Průvodní zpráva

Zpracovatel: ARCHUM architekti s.r.o.

Zodpovědný projektant: Ing. arch. Šimon Vojtík, Ph.D., ČKA

Vypracoval: Ing. Alice Cívínová

Datum: 10/2023

Verze: verze se zpracovanými připomínkami veřejnosti

Obsah

1. Úvod	3
2. Zadání a cíl	3
3. Současný stav	4
4. Návrh	5
4.1. Celková koncepce.....	5
4.2. Technická infrastruktura.....	6
4.3. Povrchy.....	6
4.4. Vegetace.....	7
4.5. Mobiliiář, herní a umělecké prvky.....	8
4.6. Bilance stavby a odhad investičních nákladů.....	9
4.7. Péče a údržba.....	9
5. Srovnání návrhu s výsledky participace veřejnosti.....	10
6. Přílohy.....	11

1. Úvod

Náměstí Jana Procházky se nachází v klidné části města Roztoky. Díky své poloze i obklopení zástavbou rodinných domů v zahradách se typologicky jedná spíše o plácek či parčík než o klasické náměstí. Vzhledem k současné velké ploše trávníku a vzrostlým stromům představuje místo s potenciálem k příjemné procházce či zastavení. Projekt je od začátku komunikován s místními obyvateli, kteří se mohou vyjádřit k zadání i následnému návrhu. Zohlednění přání veřejnosti a jejich informovanost o projektu přispívá ke kladnému přijetí návrhu, zahrnutí podnětů potenciálních uživatelů prostoru a vyvarování se nežádoucích řešení.

2. Zadání a cíl

Studie bude sloužit jako podklad pro dokumentaci pro ohlášení stavby nebo dokumentaci pro změnu stavby před dokončením v rámci projektu "Komunikace Spěšného". Studie bude obsahovat návrh architektonického, krajinářského a sadovnického řešení prostoru náměstí. Součástí bude návrh řešení povrchů, výsadby a umístění prvků městského mobiliáře. Bude též obsahovat odhad nákladů stavby. Studie bude zpracována v následujících fázích:

1/ Koncept návrhu architektonicko-krajinářského řešení

- stručná průvodní zpráva
- situační výkres
- schematická axonometrie
- referenční fotografie navržených prvků mobiliáře a zeleně
- zpracování do 2 měsíců od závazné objednávky a poskytnutí podkladů (výstupy z participace a další požadavky zadavatele)
- koncepce bude následně zkontrolována se zadavatelem

2/ Dokončení návrhu architektonicko-krajinářského řešení

- stručná průvodní zpráva
- situační výkres
- schematická axonometrie
- tabulka navržených prvků
- odhad investičních nákladů stavby (návrhem dotčených částí)

3. Současný stav

Provoz a povrchy

- V současnosti jsou plochy komunikací obklopujících centrální zelenou plochu mírně naddimenzované, dojde k úpravě hran komunikací dle projektu Ing. Pacáka
- Povrch severní a východní části komunikace tvoří nezpevněný štěrk
- Diagonálně skrze náměstí prochází pěší cesta dlážděná betonovou dlažbou

Vegetace

- Na náměstí se nacházejí perspektivní vzrostlé stromy (6 lip, 1 jírovec pletový a 2 hlohy), dále pravděpodobně nekonceptně vysazené keře při východní hraně náměstí
- Velkou plochu náměstí tvoří pravidelně sečený trávník

Mobiliář

- Podél diagonální pěší cesty jsou umístěny 2 lavičky s opěrkou doplněné o odpadkový koš, vše v nevyhovujícím stavu
- V ploše trávniku je umístěn herní prvek v dobrém stavu, který však dle některých uživatelů prostoru není příliš atraktivní
- Ve východní části náměstí je umístěna městská informační tabule

Součástí přílohy jsou fotografie současného stavu.

4. Návrh

4.1. Celková koncepce

Kompozice

- Spíše než o náměstí se jedná o plácek / parkové náměstí / parkové prostranství
- Rozkvetlé náměstí - doplnění celoročně atraktivních trvalkových záhonů, které zároveň podpoří biodiverzitu, plní kompoziční i provozní funkci a zlepšují pobytové kvality na náměstí i atraktivitu prostoru
- Zachování rozsáhlé plochy zeleně na rostlém terénu a perspektivních stromů, které zůstávají dominantou celého náměstí
- Centrální zelenou plochu náměstí zachováváme přibližně v současné velikosti (korigováno dle dopravního řešení)
- Zelenou plochu protíná diagonální pěší cesta sloužící jako propojka z ulice Jungmannovy do ulice Žirovnického
- Zelenou plochu z jihu a západu uzavírá pás trvalkového záhonu a vymezuje tak souvislou travnatou plochu mezi záhonem a diagonální cestou, ve které je umístěn pouze plácek s posezením. Uzavření prostoru od komunikace Spěšného zároveň přispívá k bezpečnosti pohybu dětí v parkové části náměstí.
- Přes kamenné šlapáky skrze záhon je navržena pěší neformální propojka v jihozápadním rohu náměstí
- Severovýchodně od centrální pěší propojky jsou v trávniku rozesety „ostrůvky“ organických tvarů s různými funkcemi a povrchy. Jedná se o plácek s herním prvkem, venkovním stolem či variantně neformálním posezením s dřevěnými kostkami a hranolem, záhon tvořící podrost stávajícímu jírovci a záhon tvořící podrost nově vysazenému stromu u severozápadního vstupu na cestu
- Přímo na diagonální propojku je navázáno centrální posezení obklopené plochou trvalkového záhonu, který zároveň tvoří podrost svou stávajících lip a přispívá tak k ochraně kmenů stromů a prevenci nadměrného sešlapu v blízkosti kmene, skrze trvalkovou plochu jsou vedeny hravé pěší propojky přes nášlapné kameny

Provoz

- Zachování dopravního řešení dle projektu Ing. Pacáka - obkroužení zelené plochy komunikacemi, zachována jsou místa stávajících vjezdů a vstupů do přilehlých soukromých zahrad
- Tam, kde komunikace slouží pouze příjezdu k rodinným domům (východ, sever), je povrch tvořen zasakovací dlažbou, která psychologicky vede také ke zpomalení projíždějících automobilů a zvyšuje schopnost retence srážkové vody v území
- V centrální ploše je zachována diagonální pěší cesta a doplněn chodník po jižní hraně plochy

Program

- Procházení se s proměnlivým inspirativním okolím (trvalkové záhony u cesty i vzdálenější, vzrostlé stromy a průhledy mezi nimi, hrající si děti...)
- Setkávání všech generací a různého počtu lidí - posezení u venkovního stolu, na lavičce, u herního prvku...
- Zastavení se, posezení, rekreace, rozjímání - kvalitní mobiliář na příjemných a bezpečných místech

- Různorodé možnosti posezení a pobytu s různými výhledy (na herní prvek, na trvalkový záhon, na vzrostlé stromy, na cestu...), pro různý počet lidí (lavice samostatná, sdružené lavičky, dvě lavičky u venkovního stolu), v různém prostředí (trvalkový záhon, u cesty, v trávniku, u herních prvků).
- oficiální herní prvky - 1 hlavní herní prvek, variantně dřevěné pružinové houpadlo u neformálního posezení
- Neformální hra - probíhání mezi ostrůvky trvalkových záhonů, balancování na lemu záhonu tvořeném balančními hranoly, volná hra na travnaté ploše...

4.2. Technická infrastruktura

Je počítáno s koncepcí odvodnění a umístěním podzemních retenčních objektů odpovídající projektu Ing. Pacáka.

Veřejné osvětlení - návrh koncepčně převzat dle řešení Ing. Pacáka s mírným posunem vedení a dvou lamp v jižní části vzhledem k umístění chodníku. V návaznosti na projednání s veřejností je dán podnět k prověření možnosti umístění pouze jedné lampy při severní straně náměstí (odpovídající současnému stavu). Na základě podnětů veřejnosti je návrh doplněn o decentní osvětlení centrální plochy náměstí přisvětlením navrhované lavičky u cesty (LED pás zespolu lavičky).

4.3. Povrchy

Komunikace - asfaltový povrch, v méně frekventované vnitřní ploše náměstí (severně a východně od centrálního plácku) betonová dlažba vyspádovaná do ploch zeleně

Chodníky a pěší propojení - v centrální ploše náměstí (diagonální propojka a chodník podél jižní hrany) je navržen povrch MZK (minerálně zpevněné kamenivo) světlého okrového odstínu. Lem záhonu je tvořen zapuštěnou ocelovou obrubou. Po okrajích náměstí podél zahrad rodinných domů je povrch chodníku tvořen betonovou dlažbou.

Zpevněné plácky - pod venkovním stolem s posezením, pod lavičkou ve středu diagonální propojky tvoří povrch lomové kamenivo (velkoformátové, nepravidelný tvar) se širokou zatravněnou spárou, případně spárou vyplněnou štěrkem

Dopadová plocha herních prvků - světlý štěrk/kačírek

4.4. Vegetace

Stromy stávající

Zachování šesti stávajících lip, solitérního jírovce a dvou stromů (hlohy) podél zahrady na východní straně náměstí

- Provést kontrolu a případné ošetření (zdravotní řez, odstranění výmladků apod.)
- U stávajících lip (*Tilia cordata* cv.) je doporučeno provést zdravotní řez s proředěním přeslenů

Stromy navrhované

- Ve výkrese jsou navrhované stromy označeny indexem S1-S5
- S1-S3: solitérní vysokokmenný strom na začátku i konci centrální pěší propojky a na „nároží“ ulice Spěšného a Žirovnického – 3 okrasné menší stromy stejného druhu, např. okrasná třešeň třešeň *Prunus avium* 'Plena' nebo muchovník stromovitý 'Robin Hill' (*Amelanchier arborea* 'Robin Hill'), '. Strom S3 je vysazen tak, aby byl min. 1,5 m od navrhovaného el. vedení pro veřejné osvětlení.
- S4-S5: doplnění 2 hlohů (*Crataegus lavalleyi* 'Carrieri') na východní straně náměstí

Trvalkové záhony

Ve výkrese jsou plochy záhonu označeny indexem Z1-Z9.

Smíšené trvalkové záhony mulčované štěrkem, druhy zvoleny tak, aby odpovídaly lokálním podmínkám (světlo/polostín/stín, vláhové poměry) a aby postupně nakvétaly během celé sezóny. V místech u posezení budou zvoleny půdopokryvné trvalky snášející občasný sešlap. V úzkém pruhu (cca 50 cm) podél dřevěné „palisády“ tvořící lem záhonu zvolit nízké druhy snášející sešlap. Naopak v místech, kde mají tvořit „bariéru“ od komunikace, zvolit druhy vyšších trvalek (výška max 0,7 - 1 m kvůli zachování rozhledů). Začlenit také druhy, které jsou atraktivní v zimním období (stálezelené druhy, polokeře, suché struktury nezatahujících trvalek). Záhony je možné obohatit o cibuloviny tvořící brzký jarní aspekt záhonu. Některé druhy by se měly opakovat ve všech záhonech, čímž se docílí sjednocení celého prostranství.

Následují specifikace jednotlivých ploch záhonů, konkrétní sortiment rostlin bude součástí dalších fází projektu.

- Z1 (78 m²) – nejrozsáhlejší plocha záhonu v rámci návrhu, který plní funkci psychologické bariéry od komunikace Spěšného/Žirovnického. Výška rostlin musí být především na nároží taková, aby byly zachovány bezpečné rozhledy pro projíždějící automobily. Záhon bude převážně na slunci. Zohlednit je třeba pouze mírný stín tvořený navrhovaným stromem S3.
- Z2 (55 m²) – trvalky v centrální ploše náměstí tvořící podrost dvou stávajících lip a obklopující dvě navrhované lavičky. V záhonu jsou naznačeny kamenné šlapáky, mezi kterými budou půdopokryvné trvalky ve štěrku snášející sešlap. Ostatní trvalky mohou být vyšší. Je třeba zohlednit stín z korun stromů.
- Z3 (9 m²) – menší plocha záhonu tvořící spolu se záhonem Z1 „vstupní bránu“ do parkové části náměstí. Zároveň je podrostem navrhovaného stromu S1 a pozadím pro lavičku směřující k hernímu prvku. Záhon by měl charakterově navazovat na plochu Z1.
- Z4 (15 m²) – záhon tvořící podrost stávajícímu jírovci. Záměrem je výsadba spíše nižších pokryvných trvalek s minimální potřebou údržby, které se zapojí a vytvoří tak „trvalkový ostrov“ v trávníku, který zároveň ulehčí sekání trávy okolo stromu.

- Z5-Z8 (50 m²) - trvalkové pásy podél plotů zahrad. Podle možností realizace lze zvážit zapojení některých stávajících výsadeb do nových trvalkových záhonů. Zvolený sortiment se bude odvíjet také od světelných podmínek na daném záhonu. Charakterově by měly být záhony Z5-Z8 jednotné, tj. většina druhů by se v těchto záhonech měla opakovat.
- Z9 (73 m²) - Záhon tvořící podrost stávajících i navrhovaných stromů na východní straně náměstí. Dle možností realizace lze zvážit zakomponování stávajících keřů do nové výsadby. Keře zde mohou tvořit základ výsadby doplněné o bylinné trvalky na okrajích.

Trávník

Plochy trávníku slouží zároveň k volné hře a pobytu. V místech, které nebudou přímo dotčeny stavbou je možno ponechat stávající trávník. V místech, kde zasahuje stavba bude trávník nově založen výsevem. Vyseta bude odolná parková směs snášející občasný sešlap. Stávající trávník bude v místech, kde to bude potřeba „vylepšen“, např. formou vertikutace, zarovnění terénu, dosev, hnojení apod.

Doporučeno je pravidelné kosení cca 10-14x za sezónu. Je nutné počítat s tím, že trávník bude příležitostně využíván k volné hře, procházení, případně venčení psů. Je možné zvolit postupné (mozaikovitě) sečení tak, aby byla vždy část prostoru vhodná k pobytu a hře a část prostoru zvyšovala ekologickou hodnotu prostoru.

4.5. Mobiliář, herní a umělecké prvky

Varianta 1

Sedací kostky (2x) - ideálně dubové krychle určené k neformálnímu posezení na severním konci pěší propojky

Lavice z opracovaného kmene („hranol“) (1x)

Rám s houpačkami - dřevěný rám s možností zavěšení dvou houpaček pro různé věkové kategorie, vzhledem k velikosti dopadové plochy houpačky není možné na štěrkovou plochu umístit další herní prvek. Příkladem takové houpačky je herní prvek Flugo III. od výrobce Hřiště.cz, s.r.o.

Dřevěné houpadlo - v případě nerealizace venkovního stolu vznikne v prostoru jednoduchého posezení s dřevěným hranolem a kostkami prostor pro umístění drobného herního prvku (balanční houpadlo fungující jako interaktivní skulptura), které by mohlo vzniknout ve spolupráci s umělcem/uměleckým řezbářem jako originální prvek pro toto náměstí.

Varianta 2

Venkovní stůl (1x) - stůl s lavicemi ve stejném designu jako ostatní lavičky na náměstí + **1x lavice s opěrkou a 1x bez opěrky** stejného typu jako ostatní lavičky na náměstí. Příkladem konkrétního výrobku je stůl a lavice Namia od firmy Urbania, s.r.o.

Herní prvek „Plachetnice s vlajkou“ (1x) - typový herní prvek německé firmy Richter Spielgeräte, varianta místo rámové houpačky

Obě varianty

Lavička s opěrkou (3x) – kovová konstrukce s dřevěnými lamelami, pohodlná, odolná. Příkladem konkrétního výrobku je lavice Namia od firmy Urbania, s.r.o.

Lavička bez opěrky (1x) – stejný design jako lavička s opěrkou. Příkladem konkrétního výrobku je lavice Namia od firmy Urbania, s.r.o.

Stojan na kola (2x) – subtilní, odolný, kovová konstrukce, možnost zamknutí k rámu kola. Příkladem konkrétního výrobku je stojan na kola Vincent od firmy Urbania, s.r.o. nebo stojan Tomi od Streetpark, s.r.o.

Odpadkové koše (2x) – se stříškou, kovové s dřevěnými lamelami, s držákem na sáčky. Příkladem konkrétního výrobku je odpadkový koš Turbo od firmy Urbania, s.r.o. nebo jiný koš, který má stříšku a nabízí variantu se s držákem na sáčky.

„Pší písoár“ (2x) – dřevěný patník umístěný na okraji smíšeného trvalkového záhonu na začátku a konci pěší diagonální propojky. Cílem je zamezit „občůrávání“ kmenů stromů a pobytových prvků mobiliáře. Příkladem konkrétního výrobku je „Pší písoár dřevěný hranol“ od firmy DOG production, s.r.o.

Balanční hranoly - „palisáda“ – dřevěné hranoly cca 15 x 15 cm o různých výškách (0 cm – cca 50 cm na povrch + cca 20 cm pod povrchem) tvořící lem záhonu, realizace z kvalitního dřeva (dub nebo akát) s ošetřením povrchu. Usazení do ztraceného bednění a štěrku.

Umělecký prvek – v situaci je vytipováno několik míst, kde by mohl být umístěn originální umělecký prvek podporující identitu náměstí. Doporučeno je navázání spolupráce s konkrétním umělcem, či místními spolky, kteří v případné spolupráci s autory studie celého náměstí určí místo či místa pro umístění uměleckého díla. Může se jednat o dočasné exponáty, které budou pravidelně obměňované. Představou je dílo hravé, může být interaktivní a stát se tak dalším neformálním herním prvkem. Musí být odolné a bezpečné. Jeho umístění může být spíše nenápadné a návštěvníkovi se ukázat až při procházce skrze náměstí. Dílo se může odkazovat na roztockého občana Jana Procházku, který padl v boji během pražského povstání v roce 1945.

(Ptačí budky, krmítka) – na vzrostlé stromy je možné instalovat ptačí budky (např. možná spolupráce s blízkou mateřskou školou)

4.6. Bilance stavby a odhad investičních nákladů

Viz příloha 4a a 4b.

4.7. Péče a údržba

- Vegetace
 - o Stromy: pravidelná kontrola a případné zdravotní zásahy, zametání listí z chodníku
 - o Trvalkové záhony – odstraňování odpadků, pletí, v prvním roce zálivka, případná dosadba, redukce příliš dominantních druhů
 - o Trávník – v „herní“ části parkový intenzivní (seč dle potřeby cca 10 - 15x za sezonu)

- případné zavlažování, hnojení atd.
- herní prvky – pravidelná kontrola a případné opravy
- zpevněné povrchy – MZK hutnění cca 1x za 2 roky, odstraňování listí a odpadu

5. Srovnání návrhu s výsledky participace veřejnosti

Prvky a návrh odpovídající podnětům veřejnosti:

- Odclonění od komunikace Spěšného, zajištění bezpečnosti pohybu dětí – linie trvalkového záhonu
- Zachování diagonální propojky
- Zachování všech perspektivních stávajících dřevin
- Minimální dosadba nových dřevin
- Umístění kvalitního nového mobiliáře
- Aktivity pro všechny generace
 - o Děti – herní prvky, volná hra v trávniku
 - o Starší děti – balanční hranoly tvořící lem záhonu, volná hra
 - o Různé typy posezení – lavice s opěrkou / bez opěrky, venkovní stůl s lavicemi/dřevěný hranol
 - o Prostor k procházení, pozorování (atraktivní květinové záhony, stromy, dění na náměstí)
- Úpravy na základě projednání pracovního návrhu 17.10.2023
 - o Přesunutí hlavního herního prvku a s tím souvisejících laviček do východní části náměstí
 - o Přesunutí posezení do západní části náměstí – vytvoření dvou variant posezení: venkovní stůl s lavicemi nebo neformální posezení na dřevěných kostkách a hranolu
 - o Odstranění/přesun balančních houpadel z plochy trávniku (kvůli snadnější údržbě trávniku)
 - o Přesunutí plakátovací tabule na původní místo
 - o Decentní osvětlení lavičky v centrální části parku
 - o Přesun sedacích kostek z pěší propojky, zmenšení zpevněné plochy v této části a přesun navrhovaného stromu do trávniku
 - o Doplnění „psích pisoárů“ (dřevěných patníků) na začátek a konec diagonální pěší propojky
 - o Podnět k prověření umístění lamp veřejného osvětlení při severní straně parku (zda by stačila jedna uprostřed ve stávající pozici místo dvou navrhovaných)
 - o Zmiňovaný podnět k zadláždění celého náměstí vč. úseku ul. Spěšného a Žirovnického nebyl v této fázi zpracován. Jedná se o výraznou změnu projektu, která by vyžadovala další kola veřejného projednání. Výhodou stávajícího návrhu je potlačení projíždění vozidel v dlážděném úseku na severní a západní straně náměstí a nižší hlučnost vozidel projíždějících po asfaltovém povrchu. Potenciální výhodou celkového zadláždění náměstí je psychologické zpomalení řidičů, sjednocení celé plochy náměstí. Variantně by bylo možné uvažovat o zvýšení vozovek na úroveň chodníku v celé ploše náměstí, ovšem z toho by plynula další opatření, jako jsou zahrazovací sloupky apod.

6. Přílohy

1a: Situační výkres návrhové koncepce - varianta 1, m 1:150, formát A2

1b: Situační výkres návrhové koncepce - varianta 2, m 1:150, formát A2

2a: Axonometrický pohled na náměstí - varianta 1, A3

2b: Axonometrický pohled na náměstí - varianta 2, A3

3: Fotografie současného stavu a referenční fotografie, formát A4

4a: Odhad investičních nákladů - varianta 1, tabulka, A4

4b: Odhad investičních nákladů - varianta 2, tabulka, A4